GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 204. 22. Grudnia 1817.

Wiadomości zagraniczne.

Brazyliia i Portugaliia.

Z powodu przybycia Ces. Austryackiego Rotmistrsa Hrabiego Władysława Werbny, który wiadomość o zaślubieniu Jey Cesarzowicowskiey Mości Arcy-Xiężney Leopoldyny z Jego Królewicowską Mością Xięciem Następcą tronu Brazylii, Portugalii i Algarbii Don Pedrem de Alcantara w Wiedniu dnia 13. Maia r. b. przez prokuracyę dopełnionem, do Rio-Janeiro przywiózł, wyszła w tey stolicy Brazyliyskiey dnia 21go Sierpnia nadzwyczayna gazeta dworska, w którey ten nader radośny wypadek Ludom Brazyliyskim ogłoszono, a oraz z rozkazu Królewskiego nadzwyczayne festyny i obchody radosne na trzy dni (21. 22. i 23. Sierpnia) zapowiedziano.

Według dawnieyszey gazety Rio-Janeiskiey z dnia 13. Sierpnia, dawał Król dnia 9go tegoż samego miesiąca, C. K. Austryackiemu pierwszemu Sekretarzowi Poselstwa i Ajentowi Baronowi Neveu, posłuchanie, na którem tenże miał zaszczyt przedstawić J. K. Mości Sekretarza Poselstwa Barona Hügla, tudzież obydwóch Szambelanów Jego C. K. Mości, Hrabiow Palfego i Schoenfelda. Tegoż samego dnia wieczorem dał Król Pruskiemu nadzwyczaynemu Posłowi i pełnomocnem Ministrowi, Hrabiemu Flemmingowi, pierwsze posłuchanie, na którem swoie listy wierzytelne złożył, a potem miał zaszczyt bydź przedstawionym N. Królowey Jeymości i Rodzinie Królewskiey.

Z Lizbony donoszą pod dniem 8. Listopada co następuie: „Z dniem iutrzeyszym kończy się rozeym zawarty między nami a Rządem Tunetańskim. Starania, które w ostatnich czasach o przedłużenie onegoż podeymowano, stały się z powodu przesadnych roszczeń Deja bezowocnemi. Oczekuiemy przeto niezabawem korsarzy Tunetańskich, przeciw którym przeznaczone są dwie fregaty Królewskie, maiące popłynąć wkrótce do ciaśniny morskiey dla obrony bandery naszey."

Francya.

Marszałek Marmont (Xiążę Ragusy), mianowany Radcą Stanu.

Podana Izbie Deputowanych lista pensyy ze Skarbu kraiowego płaconych, i zapisanych w nim do dnia 1. Września 1817go, składa się z 10 tomow in 4to, a każdy tom z 800 stronnic. Zapisane są w nich nazwiska 196,205 pensyonistów, a pensye roczne, począwszy od 20 franków do 12, 15 i 20,000 franków, wynoszą ogółem 63,595,003 franków. Do 1go Stycznia 1817go wynosiły pensye tylko 22,168,382 franków, lecz podniosły się aż do powyższey summy, gdyż prawem z dnia 25. Marca 1817go wszystkie, od Ministerium Woyny assygnowane pensye, do Skarbu publicznego przekazanemi zostały. Pensye te dzielą się:

	Głowy	Franki.
Pensye cywilne	7,781	2,294,682.
Pensye woyskowych i wdów .	132,918	48,310,484.
Pensye duchowne	55,506	12,959,837.
Ogół	196,205	63,595,003.

Z pensyi cywilnych pozostało ieszcze 705,318 frankow do rozrządzenia, ażeby summa przekazanych na nie 3 milionów franków stała się zupełną; z pensyi woyskowych, na które pozwolono kredyt 51,762,317 franków, iest ieszcze (po obróceniu z przewyżki 2,577,899 franków na tym zasowe żołdy odstawkowe) 1,843,934 franków do rozdania, a pensye duchowne nie doszły ieszcze do wysokości kredytu 15 milionów, przekazanego onymże w budżecie r. 1817go.

Według ostatniego liczenia, wynosi teraźnieysza ludność Francyi 29,045,099 dusz.

Przedpoś dzeniem dnia 29. Listopad zgromadziła się była Izba Doputowanych w Biórach swoich dla rozpoczęcia przygotowawczego roztrząsania proiektu do prawa względem Konkordatu, który tu dla lepszey zrozumiałości przysłych rospraw nad onymże tak umieszczamy, iak go Minister Spraw Wewnętrznych Izbie Deputowanych na posiedzeniu dnia 22go Listopada imieniem Królewskiem przełożył.

Ludwik etc. etc. — Art. 1.) Stosownie do Konkordatu między Franciszkiem Iwszym a Leonem Xtym zawartego, sam Krol na mocy prawa Koronie służącego mianuie Arcy-Biskupów i Biskupów w całym obwodzie Królestwa.

Biskupi i Arcy-Biskupi udaią się potem do Papieża, ażeby według starodawnych obrządków kanoniczne ustanowienie otrzymali.

X

2.) Od dnia dzisieyszego traci Konkordat z dnia 15. Lipca 1801go moc swoią, co iednakowoż ani skutków przezeń sprawionych, ani też rozporządzenia w 13stym iego artykule zawartego, które w zupełney mocy swoiey pozostaie, żadnym sposobem nadweręzać nie może.

3.) Utworzy się 7 nowych stolic Arcy-Biskupskich, i 35 nowych stolic Biskupskich. Dwie zaś z teraźnieyszych stolic Biskupskich wyniesionemi będą na stolice Arcy-Biskupskie.

Oznaczenie Dyecezyi obecnie istnących 50ciu stolic, iako też 42ch nowo-utworzonych, nastąpi według planu załączonego.

4.) Uposażenie Arcy-Biskupstw i Biskupstw wyznaczone będzie z owych funduszów, które artykułem 43cim ustawy z dnia 25. Marca 1817go do zarządzenia Królewskiego są zostawione.

5.) Bulle, Brewety, Dekreta i inne od Dworu Rzymskiego wydane, albo pod iego powagą wysłe akta, z wyiątkiem indultów penitencyarnych, iak dalece się takowe szczególnie tylko sumnienia tyczą, nie mogą się w Królestwie bez zezwolenia Królewskiego ani przyymować, ani drukować, ani publicznie ogłaszać, ani wykonywać.

6.) Owe z tych aktów, które się Kościoła w ogólności, albo powszechnego interessu Państwa i Kościoła Francuzkiego, onegoż ustaw, zarządu i nauki tyczą, a któreby iakoweykolwiek bądź odmiany w istnącem prawodawstwie wymagały, albo takową za sobą pociągały, nie mogą się we Francyi pierwey przyymować, drukować, ogłaszać lub wykonywać, dopóki za wdaniem się Króla należycie potwierdzonemi nie zostaną.

7.) Takowe akta maią się wciągać do dziennika praw, wraz z ową uchwałą albo rozporządzeniem, które ogłoszenia onychże dozwala.

8.) Nadużycia i nieładу w artykule 6tym i 7mym ustawy z dnia 8. Kwietnia 1802go wymienione, maią się na wezwanie jeneralnych Prokuratorów albo stron do tego należących, prosto do Królewskich Władz sądowych donosić. We wszystkich, teraźnieyszemi księgami ustaw nie objętych przypadkach, będą Władze Królewskie według zasad we Francyi dawniey zachowywanych wyrokować, co iednakowoż mogącemu zayśdź odwołaniu się do Sądu kassacyynego nie przeszkadza.

9.) Przeciwko wszystkim współczłonkom zakonów, przez Biskupów swoich potwierdzonych, ma się według przepisów art. 10go ustawy z dnie 20. Kwietnia 1810go, i według art. 479 i 480 kodexu o instrukcyi kryminalney postępować, ieżeliby ich o zbrodnie lub przewinienia w pełnieniu, i oprócz pełnienia funkcyi onychże oskarzono.

10.) Bulle pod dniem 19tym i 27mym Lipca 1817go w Rzymie wydane, z których pierwsza potwierdzenie umowy między Królem a Jego Swiątobliwością w dniu 11. Czerwca zawartey, druga zaś oznaczenie Dyecezyi w Królestwie zawiera, maią bydź przyięte i ogłoszone, iednakowoż bez zezwolenia na klauzuły, formuły i wyrazy, które się w nich znayduią, a które się ustawom Królestwa, wolności, swobodom i zasadom Kościoła Gallikańskiego sprzeciwiaią, lub sprzeciwiać mogą.

11.) To przyięcie i ogłoszenie nie ma w żadnym przypadku narażać przepisów tey ustawy, ani publicznych przez konstytucyę zawarowanych praw Francuzów, ani zasad, wolności i swobód Kościoła Gallikańskiego, ani ustaw i przepisow w sprawach kościelnych, ani też prawnych rozporządzeń względem wyznawców religii niekatolickiey.

Dan w Naszym zamku Tuilleryyskim dnia 22. Listopada, w roku zbawienia 1817stym, panowania naszego 23cim.

(Podpis.) Ludwik.

Zjednoczone Niderlandy.

Xiążę Broglio, Biskup Gandawski, którego Sąd w Bruxelii zaocznym wyrokiem skazał na wywiezienie z Kraju, oświadcza w wydanem przez siebie pisemku: „iż konstytucya Królestwa Niderlandzkiego obeymuie kilka artykułów, które się duchowi i zasadom świętey Religii sprzeciwiaią, i widocznie zmierzaią do zachwiania Kościoła Jezusa Chrystusa, i że dla tego prawowierni Katolicy nie powinni obowiązywać się przysięgą do ich zachowania. Na poparcie przytacza co następuie: „Przysięgać na utrzymanie zdań religiynych i okazywanie iednakowey opieki dla każdey religii, iest to przysięgać na utrzymanie równie błędu iak prawdy, i dawanie im opieki. Przysięgać na zachowanie ustawy poddaiącey Kościoł Katolicki pod prawa kraiowe, i nadaiącey Monarsze władzę przymuszania Duchowieństwa i prawowiernych mieszkańców do posłuszeństwa każdemu, iakiemukolwiek bądź prawu, iest to oczywiście wystawiać się na niebezpieczeństwo przykładania się do uiarzmienia Kościoła Katolickiego. Przysięgać na zachowanie ustawy, nadaiącey Monarsze, a ieszcze Monarsze nie wyznaiącemu naszey religii, prawo urządzania nauk w publicznych szkołach, iest to oddawać publiczną edukacyę pod iego samowolność, iest to haniebnie zdradzać nayświętszy interes Kościoła Katolickiego. Przysięgać na zachowanie prawa, upoważniaiącego Stany prowincyonalne do uskuteczniania ustaw względem opieki dla

rozmaitych wyznań, sprawowania ich obrządków i publiczney edukacyi, iest to nayświętszy interes religii powierzać laikom, którzy w obliczu Kościoła Katolickiego nie maią, ani mieć mogą żadnego prawa wyrokowania względem podobnych ustaw." W wydanym na tego Biskupa wyroku powiedziano: iż piesmko iego uwłacza konstytucyi, która zapewniaiąc wolność zdań religiynych, i udzielaiąc iednakowey opieki wszystkim wyznaniom w Kraiu, tycze się iedynie polityczney i cywilney toleraneyi rozmaitych wyznań, nie wdaiąc się bynaymniey w to, co wyłącznie do Władzy duchowney należy; iż ta zasada iednoczy Katolików z Ewanielikami; iż konstytucya obeymuie publiczny porządek, iakiego potrzeba wymaga, i iaki wszystkie Mocarstwa Europeykie ustanowiły; iż pisma oskarzonego Biskupa, a zwłaszcza wyżey przytoczone iego zdania, maią na celu, aby żadnego publicznego urzędu nie sprawowano, aby urządzenie Deputowanych z południowych Prowincyy na powszechnem i prowincyonalnem Zgromadzeniu Stanów nie przyszło do skutku, i aby po obaleniu konstytucyi nastał nierząd. To pismo iego obeymuie fałszywe myśli, targa się na powagę Monarchy, i bezpośrednio zachęca do nieposłuszeństwa konstytucji.

Włochy.

Dnia 21go Listopada przybył do Luki Hrabia Saurau, Gubernator Lombardyi, przysłany iako Ces. Austr. Kommissarz pełnomocny dla oddania Xięstwa Luki w posiadłość N. Infantce Hiszpańskiey Maryi Ludwice (byłey Królowey Etruryi), która upoważniła ze swoiey strony do odebrania Xięstwa Luki Kawalera Bardaxi y Azara, Królewsko-Hiszpańskiego Posła przy Dworze N. Króla Sardyńskiego. Uroczysty akt ten odprawił się dnia 22. Listopada z zachowaniem obrzędu, zwyczaynego w takich zdarzeniach.

Rozbóynicy w Kraiu Papiezkim popełniaią systematycznie swoie bezprawia. Pewny nauczyciel w Veroli, mieście o 15 mil od Rzymu leżącem, wyszedł dnia 20. Sierpnia z 12 klerykami na przechadzkę; napadli go rozbóynicy za miastem, i w góry uprowadzili. Wysłali potem umyślnego do Veroli, z oświadczeniem, iż nauczyciela wypuszczą bezpłatnie, a kleryków za opłatą 12,000 szkudów. Przestali nareszcie na 4000 szkudów. W kilka dni potem, otyły człowiek wyszedł z Anagni na przechadzkę z 7 osobami obciey płci; ledwo uszli 200 kroków od rogatek, złapali ich rozbóynicy i z sobą uprowadzili. Zadzwoniono na gwałt w mieście maiącem 12,000 ludności; tymczasem iednak rozbóynicy uciekli prędko w góry, z zabranemi osobami, a otyłemu człowiekowi nie mogącemu za niemi zdążyć, poderżnęli gardło, i leżącego na ziemi porzucili. Dostali potem 5000 szkudów za wykupno uprowadzonych. Ma bydź kilkaset tych rozbóyników, i codzień się ich więcey pomnaża. Nie użyto ieszcze w Kraiu Papiezkim żadnych dzielnych środków dla poskromienia tych bezprawiów.

Malarz Chatillon, którego rozbóynicy dnia 7. Listopada porwali z domu wieyskiego Lucyana Bonapartego niedaleko Frascati, i z sobą uprowadzili, został wypuszczony za opłatą 300 talarów Rzymskich. P. Cuneo choruie na febrę z przestrachu. Sławny rozbóynik Barbone, popełnia ciągle rozmaite bezprawia w okolicach Rzymu i Valletri. Oświadczył, iż stawić się będzie sam, skoro mu Rząd zapewni uwolnienie od kary.

Niemcy.

Xiążę Egeniusz (Beauharnois), Zięć N. Króla Bawarskiego, będzie mieć iako Xiążę Eichsztadzki w Kraiach swoich uprzywileiowane własne sądownictwo. Ustawa Królewska wyiaśnia w tym względzie przepisy co do stosunkow wewnętrznych, naywyższego Rządu administracyynego, Prawodawstwa, Sprawiedliwości i Policyi, Duchowieństwa, Woyskowości i dochodów Xięcia, niemniey co do stosunków iego Urzędników.— Powaga reprezentacyyna względem Mocarstw zagranicznych należy bezpośrednio do Króla, z wyiątkiem tych interessów, które Xiążę z zagranicznemi Państwami w stosunku swoich posiadłości mieć może. Prawo przebaczania w sprawach kryminalnych, iedynie należy do Monarchy. Władza nad woyskiem zostaie zupełnie przy Królu, i prawa konskrypcyi zostaią, iak były. Xiążę i iego Następcy mieć będą dla zamków, w których mieszkać maią, wolność od kwaterunków, a nawet pozwolono iest Xięciu mieć własną swoię straż honorową, która iednak Królowi przysięgę złożyć powinna. Xiążę używać będzie tych dochodów, które mu, podług osobnych z nim układów, są zapewnione. Xiążę ma prawo mianowania swoich Urzędników; lecz ci muszą pierwey w stosownych wyższych urzędach dowody swoiey zdatności złożyć. Wolno iest Xięciu wyznaczyć dla nich osoboy mundur, ale kokardę Bawarską nosić powinni.

Dnia 21go Listopada wyszło w W. Xięstwie Hesko-Darmstadzkiem rozporządzenie tey osnowy: że odtąd należeć maią do pierwszey klassy obrony kraiowey wszyscy mężczyzni, według prawa od służby w woysku liniiowem wolni, a 18 do 26 lat wieku maiący;

do drugiey klassy wszyscy do broni zdatni mężczyzni od 26go do 36go roku wieku, do trzeciey zaś klassy wszyscy mężczyzni od 36go do 50 roku wieku maiący; owi więc, który 5oty rok wieku swoiego skończyli, maią od wszelkiey służby w obronie kraiowey całkiem bydź wolni.

Przedstawienia Gmin w Królestwie Wirtemberskiem przeciwko nałożeniu rocznego podatku 2,400,000 złotych i dodatku 240,000 złotych, który Król bez zezwolenia Stanów rozpisał, a który dla ciężkich czasów i tak iuż iest uciążliwym, zdaią się bydź mnogiemi. Gminy Kanstadt, Urach i Goeppingen, wystąpiły niedawno z podobnemi przedstawieniami, których osnowa w ogólności iest taka: „Ponieważ prawo własnego wymierzania podatku, iest iednem z nayważnieyszych praw Ludu Wirtemberskiego, którego nieustanną ważność sam Król w swey mowie z tronu, i w reskrypcie z dnia 11go Maia do Stanów wydanym uroczyście uznał, przeto raczy Jego Królewska Mość stanowi małoletności, w którym się Lud dla braku reprezentacyi narodowey znayduie, koniec położyć, i Zgromadzenie Stanów zwołać, aby Kraiowi prawa iego zachować i dopiero umówić się z Zastępcami Ludu o znoszenie ciężarów publicznych, a to tem bardziey, że to iest starodawnem prawem Wirtemberczyków, ażeby nigdy inaczey nie płacili, iak tylko za poprzedniczem zniesieniem się ze Stanami, i że się Poddani przy wymaganiu podatków tylko przez przywróceńie tego świętego prawa zaspokoić dadzą. Wyraziły oraz Gminy w tem przedstawieniu, że każdy widzi konieczność płacenia podatków, i że przeto Reprezentanci pewnie starać się będą, ażeby z uchyleniem wszystkiego, co nie iest istotnem, na stałey podstawie uznanych zasad prawa, dzieło konstytucyi do upragnionego celu doprowadzić. Wiadomo (z *202go numeru gazety naszey*), że Król niektóre drobne podatki iuż uchylił, a uchylenie innych obiecał; tudzież, że zniesienie ciężarów leśniczych częścią całkiem bezpłatnie, a częścią za słuszną cenę nakazał.

Królestwo Polskie

Dziennik Praw zawiera postanowienie Królewskie, wydane w Moskwie dnia 25go (13.) List pada, którego osnowa iest następuiąca:

Zważywszy, iż zwyczayny komplet sześciu Senatorów do składu Sądu naywyższego, artykułami 41 i 42 Statutu organicznego o Senacie przepisany, nie iest dostatecznym, i że przeto wymiar sprawiedliwości rzeczonemu Sądowi powierzony, mógłby doznawać przerwy nader dobru wiernych Naszych Poddanych szkodliwey; — chcąc z tych powodów nadać ważnym tey nayważszey sądowey Magistratury działaniom stalszy i iednostaynieyszy kierunek, postanowiliśmy i stanowimy: Do zwyczaynego kompletu Senatorów w Sądzie nayważszym, dodani będą stały Prezes i ieden Członek do utrzymywania ciągle sentencyonarza. Obudwóch My mianować będziemy, wybieraiąc pierwszego z pomiędzy Senatorów Woiewodów, drugiego z pomiędzy Senatorów Kasztelanów. — Senatorowie wspomnieni do wszystkich kompletów należeć, i w mieyscu posiedzeń Sądu ciągle przemieszkiwać powinni. — Obowiązkiem Prezesa będzie we wszystkich kompletach Sądu nayważszego przewodniczyć, wyiąwszy przypadki, w których prezydencya Ministrowi Sprawiedliwości iest zastrzeżoną. Prezes również baczyć będzie na ścisłe i zupełne wykonywanie urządzeń, tyczących się organizacyi sądowey, na porządek Izby i zachowywanie karności między obrońcami i osobami składaiącemi Kancellaryę sądową. — Senator Kasztelan utrzymuiący sentencyonarz, oprócz dopełnienia obowiązku samem przeznaczeniem swoiem wskazanego, pomagać będzie Prezesowi we wszelkich iego czynnościach. — Attrybucye i obowiązki tak Prezesa, iak i Senatora Kasztelana sentencyonarz utrzymuiącego, ściśley przepisze Namiestnik Nasz w oddzielney uchwale, po poprzedniczem w tey mierze zasięgnieniu zdania ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu. — Senator Woiewoda Prezes pobierać będzie roczney pensyi złotych Polskich ośmnaście tysięcy, a Senator Kasztelan utrzymuiący sentencyonarz, pobierać będzie roczney pensyi złotych Polskich dwanaście tysięcy.

Przybyli do Lwowa dnia 20go i 21go Grudnia.

W. Brzozowski, i W. Jarocki Woyciech, z Żółkwi. — P. Jastrzębski kadet Rossyyski, z Rossyi. — W. Kleczeński Fabian, z Tarnowa. — W. Papara Jerzy, z Żółkwi. — W. Kylski Józef, z Komarna. — W. Szymański Fryderyk, z Rozwadowa. — W. Witkowski Konstanty, Kapitan Polski, z Brzeżan. — W. Zurowski Antoni, z Żółkwi.

Wyiechali ze Lwowa dnia 20go i 21go Grudnia.

W. Antoniewicz, do Żółkwi. — W. Bąkowski Dezyderyusz, do Pohorzec. — W. Boznański Felix, i W. Boczkowski, do Przemyśla. — W. Broniewski Jan, C. K. Szambelan i Deputowany Stanów Galicyyskich, do Wiednia. — JW. Krosnowski Hrabia, do Tarnopola. — W. Kumaniecki Michał, do Wiednia. — W. Kilanowski Alexander, do Przemyśla. — W. Muszyński Ignacy, do Rossyi — W. Makomeski Jan, do Polski. — W. Osuchowski Placyd, do Tarnowa. — W. Przesmycki Alexander, do Rossyi. W. Rudnicki Teodor, do Ustałowic. — W. Skrzynecki Józef, do Dulczy. — JW. Starzyński Stanisław Hrabia, do Rzeszowa. — W. Sałacki Felix, do Stryia. — W. Truskolawski Franciszek, do Sanoka. — W. Zawisza Józef, do Stanisławowa.